

kan være berettiget. Naar jeg nu foreløbigen vil gaae ind paa det ærede Udvalgs Fleertals Ansøelse, og forudsætte, at Almeenvellet fordrer, at Loven udfommer, og jeg tillige vil ansee som givet, hvad Udvalget ligeledes har sagt, nemlig at Fæsteforholdet er en forældet Indretning, som svarer saa lidet til de nærværende Forhold, at det ikke kan være rigtigt at perpetuere samme ved en videre Udvikling af Bestemmelserne om Fæstegodset — naar jeg nu, som sagt, foreløbigt antager, at man er aldeles enig med Udvalget heri, saa vil jeg tillade mig det Spørgsmaal, naar Sagen staaer saaledes, at Almeenvellet fordrer det, og endog saa fordrer det saaledes, at det ikke er forsvarligt at perpetuere dette Forhold ved en yderligere Udvikling, hvorledes kunde vi da forsvare at overlade det til Andres Afgjørelse, om og hvorvidt denne Afsløsning skal finde Sted. Hvorledes skulle vi da forsvare at overlade til de nærværende Fæstere, om Fæsteforholdet skal afløses eller ikke, hvorledes kunne vi forsvare dette, naar vi vide, at en stor Deel af Fæsterne ikke ønske denne Afsløsning, og, naar vi tillige tage Hensyn til hvad den ærede Rigsdagsmand for Veile Amts 3die Valgfreds (Lehmann) forleden Dag med megen Styrke og Klarhed fremhævede, at en stor Deel af dem aldeles ikke er istand til at afløse Fæsteforholdet, hvorledes, siger jeg, kunne vi forsvare at overlade til dem, om Afsløsningen skal finde Sted eller ikke, naar Sagen staaer saaledes, som det ærede Udvalg har antaget? Jeg mener, at naar Almeenvellet fordrer, at Fæsteforholdet skal afløses, saa skulle vi give en Lov, hvorved det virkelig bliver afløst, og saa kunne vi ikke overlade det til Andres Billie, om det bliver afløst eller ikke, men fordrer Almeenvellet det ikke, saa have vi overhovedet ingen Berettigelse til at give en saadan Lov.

Ordføreren (J. E. Larsen): Det Spørgsmaal, som den ærede Rigsdagsmand, som nu satte sig, har opfattet, troer jeg rigtig nok egentlig ikke vedkommer § 8; det vedkommer nærmest Spørgsmaalet i det Hele, om en saadan Evangslov med Retfærdighed kan gives. Jeg skal foreløbigt tillade mig at ytre, at jeg for mit Vedkommende troer, at der er saal-

den Modsigelse i at indrømme en saadan Evangslov, som den her er foreslaet, og dog at lade Fæsteforholdet, hvor begge Parter ønske det, bestaae, at dette netop efter min Mening vil være et Fortrin ved nærværende Forslag fremfor det, der var forelagt Landbocommissionen. At et Forhold i Almindelighed taget kan være af den Natur, at man ikke kan ansee det for rigtigt, at det skal bestaae, og at man derfor giver idetmindste den ene Part Ret til at afløse det, saasom her Fæsteren, deraf følger ikke, at det skulde være Noget i sig selv saaa skadeligt og fordærveligt, at det absolut burde udryddes. Jeg troer ikke, at der er mindste Modsigelse heri; at der kan være forskellige Meninger om, hvorvidt man bør sørge for, at Fæsteforholdet reent udryddes, er vel muligt, men man kan gjerne komme til at antage den anden ovenmeldte Fremgangsmaade uden mindste Modsigelse. Men jeg troer derved, at den ærede Rigsdagsmand med Hensyn til den Argumentation, som Fleertallet har benyttet, væsentligt har overseet, at vi fornemmelig have søgt at godtgjøre, at det var nødvendigt at give de nærværende Fæstefamilier en Ret til at afløse, for at forebygge den Uretfærdighed imod dem, at disse Familier, under de nu indtraadte Forhold, ved Fæsteledighed skulde blive drevne tomhændede bort fra Stederne (Hør! Hør!), efterat man tidligere havde tvunget dem til at blive paa Godset og opdyrke det, men nu sagde, at man havde intet Videre med denne Befolkning at gøre (Hør! Hør!). Dette er en Hovedsag i vor Argumentation; men, kunne Fæsterne komme ud af det med Godseterne, og ønske at blive siddende som Fæstere, saa maa det være deres egen Sag; vi have da ikke Noget derimod, og der er sikkert ingen Modsigelse mellem disse to Ting. — Da jeg kan tænke mig, at Thinget ønsker at komme til at afstemme over Paragraffen, skal jeg ikke opholde mig ved, hvad adskillige ærede Talere have anført. Jeg skal navnlig, hvor Meget jeg end kunde have at berigtige ved og at erindre imod det, som min ærede Sidemand tilhøre (Mourier) har anført om det Mellemværende, vi havde forleden Dag, ikke opholde mig herved, da dette kun har saaliden Bigtighed for Sagen i det Hele, at jeg